

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(професор з науково-педагогічної роботи)

М. В. Афанасьєв
М. В. Афанасьєв

Оподаткування суб'єктів підприємництва

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **всі**
Спеціальність **всі окрім спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"**
Освітній рівень **другий (магістерській)**
Освітня програма **всі окрім програм спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"**

Вид дисципліни **вибіркова (маг-майно́р)**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Завідувач кафедри митної справи та оподаткування

В. Ф. Тищенко

Тищенко В. Ф.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри митної справи та оподаткування
Протокол № 1 від 27.08.2019 р.

Розробник:

Найденко О. Є. к.е.н., доц. кафедри митної справи та оподаткування

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни:

В сучасних умовах підприємства є однією з найбільш потужних рушійних сил економіки будь-якої країни. Серед факторів, які обумовлюють розвиток підприємств та підприємництва чільне місце займають умови оподаткування, адже вони визначають результати діяльності платників податків.

Податкова система України перебуває на етапі удосконалення, що передусім пов'язано із прийняттям Податкового кодексу України (та повсякчасним корегуванням його норм). Відтак в сучасних умовах господарювання одним з найбільш складних питань є оподаткування підприємницької діяльності та відображення в податковому обліку наслідків здійснення різних видів господарських операцій, які здійснюються платниками податків.

В умовах постійних змін, які відбуваються у податковому законодавстві, суб'єкти підприємництва мають ретельно слідкувати за цими змінами. Такі зміни не дозволяють суб'єктам підприємництва ефективно здійснювати процеси стратегічного та податкового планування.

Тому, дисципліна «Оподаткування суб'єктів підприємництва» має допомогти студентам у вивченні особливостей оподаткування підприємницької діяльності, формуванні стратегії поведінки з контролюючими органами в сфері оподаткування, складанні податкової документації та визначенні податкових зобов'язань для виконання податкового обов'язку.

Під час засвоєння даної дисципліни студенти вчаться застосовувати на практиці теоретичні знання з економіки підприємства, бухгалтерського обліку, фінансів підприємства, використовувати у практичній діяльності методи визначення податкових зобов'язань та різні способи складання та подання податкової звітності.

Програму навчальної дисципліни розроблено у відповідності до вимог стандарту вищої освіти на базі освітньо-професійної програми підготовки магістра. Враховано рекомендації щодо компетентнісно-орієнтованого підходу до навчального процесу.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з економічною літературою, нормативними актами та статистичними довідниками.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів системи теоретичних основ та практичних вмінь та навичок щодо оподаткування суб'єктів підприємництва, розрахунку податкових зобов'язань та складання податкової звітності за різними податками та зборами.

Для досягнення мети поставлені такі завдання:

характеристика загальних засад оподаткування підприємницької діяльності;

формулювання сутності та види податків;

знання структури, прав, функцій та обов'язків контролюючих органів в сфері оподаткування;

вміння визначати суму податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ та складати податкову декларацію;

вміння визначати суму податкових зобов'язань з акцизного податку, податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб та інших податків та зборів та складати податкові декларації;

обґрунтування переходу суб'єкту підприємництва на спрощену систему оподаткування;

здійснення обліку та складання податкової документації з єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва.

Денна форма навчання

Курс	1М	
Семестр	2	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	20
	семінарські, практичні	20
Самостійна робота		110
Форма підсумкового контролю	залік	

Заочна форма навчання

Курс	2М	
Семестр	3	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	12
	семінарські, практичні	18
Самостійна робота		120
Форма підсумкового контролю	залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Економіка підприємства	Менеджмент
Фінанси підприємства	Маркетинг
Підприємництво	Підприємництво в зовнішньоекономічній діяльності
Бухгалтерський облік	Оцінка ефективності бізнесу

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
1	2
Знати теоретичні аспекти оподаткування суб'єктів підприємництва та порядок обчислення податкових зобов'язань за непрямыми податками	Характеризувати загальні засади оподаткування підприємницької діяльності
	Знати види підприємств за різними нормативно-правовими актами
	Знати порядок ліцензування підприємницької діяльності
	Знати порядок застосування суб'єктами підприємництва реєстраторів розрахункових операцій
	Складати документи для постановки на облік суб'єктів підприємництва та зняття їх з обліку
	Формулювати сутність та види податків
	Формулювати функції податків
	Класифікувати види податкових пільг
	Знати принципи побудови податкового законодавства
	Знати структуру, права, функції та обов'язки контролюючих органів в сфері оподаткування
	Знати види та порядок проведення контролюючими органами

	<p>податкових перевірок Знати права та обов'язки платників податків</p>
	<p>Знати порядок реєстрації платників ПДВ Вміти визначати суму податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ за допомогою методів податкового обліку Знати ставки ПДВ Складати податкову накладну та податкову декларація з ПДВ; Знати порядок реєстрації податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних Знати механізм бюджетного відшкодування ПДВ</p>
	<p>Наводити перелік підакцизних товарів Знати порядок реєстрації платників акцизного податку Знати порядок ліцензування виробництва та торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами Вміти визначати суму податкових зобов'язань з акцизного податку за допомогою методів податкового обліку Знати ставки акцизного податку Знати механізм застосування мінімальних оптово-роздрібних цін та максимальних роздрібних цін Знати порядок маркування підакцизних товарів Складати акцизну накладну та податкову декларація з акцизного податку; Знати порядок реєстрації акцизних накладних в Єдиному реєстрі акцизних накладних Обчислювати митну вартість товарів за допомогою різних методів Знати ставки мита на різні групи товарів Вміти обчислювати суму митних платежів за різними ставками та складати митну декларацію Вміти обчислювати суму митних платежів за різними ставками</p>
<p>Знати порядок обчислення податкових зобов'язань та складання податкової звітності за прямими податками та зборами</p>	<p>Знати ставки податку на прибуток Обґрунтовувати доцільність коригування фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування Вміти обчислювати суму податкових зобов'язань з податку на прибуток Складати податкову звітність з податку на прибуток підприємств Визначати суму амортизації та інші суми податкових різниць Застосовувати методи трансфертного ціноутворення для визначення відповідності контрольованих операцій принципу «витягнутої руки»</p>
	<p>Знати ставки та порядок обчислення сум єдиного соціального внеску Формулювати порядок документального підтвердження права платників податку на податкову соціальну пільгу Формулювати порядок документального підтвердження права платників податку на податкову знижку Обчислювати суму податку на доходи фізичних осіб, за різними операціями платника податку Складати документацію, пов'язану з оподаткуванням виплат з оплати праці</p>

	<p>Обґрунтовувати перехід суб'єкту підприємництва на спрощену систему оподаткування</p> <p>Знати критерії та порядок переходу та спрощену систему оподаткування суб'єктів малого підприємництва</p> <p>Здійснювати облік операцій на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності</p> <p>Застосовувати методи податкового обліку при визначенні сум доходу платника єдиного податку</p> <p>Складати податкову документацію з єдиного податку</p> <p>Знати підстави та порядок повернення суб'єктів малого підприємництва на звичайну систему оподаткування</p>
--	--

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА НЕПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ

Тема 1. Поняття «підприємництво» та види суб'єктів підприємницької діяльності. Види суб'єктів підприємництва

Поняття «підприємництво» та види суб'єктів підприємницької діяльності. Види суб'єктів підприємництва. Великі платники податків. Державна реєстрація підприємництва. Ліцензування видів господарської діяльності. Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Порядок отримання ліцензії для здійснення видів підприємницької діяльності. Вимоги до застосування реєстраторів розрахункових операцій суб'єктами підприємництва. Порядок обліку платників податків юридичних осіб. Електронний кабінет платника податку. Порядок обліку платників податку фізичних осіб-підприємців та самозайнятих осіб.

Тема 2. Загальні засади системи оподаткування в Україні

Основні поняття системи оподаткування (податок, збір, платіж). Функції та елементи податків. Принципи податкового законодавства. Класифікація податків за різними ознаками.

Тема 3. Контролюючі органи в сфері оподаткування

Структура контролюючих органів в Україні: їх права та обов'язки. Права та обов'язки платників податків. Організація контрольно-перевірочної діяльності контролюючих органів. Види податкових перевірок. Порядок допуску працівників контролюючих органів на підприємство для проведення перевірки. Порядок оформлення результатів перевірки та оскарження її результатів. Порядок вилучення документів у суб'єкта підприємництва.

Тема 4. Податок на додану вартість

Платники ПДВ. Доцільність добровільної реєстрації платником ПДВ. Порядок реєстрації та анулювання реєстрації платників ПДВ. Методи обліку податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ. Ведення податкової документації при обліку податку на додану вартість. Реєстрація податкових накладних в Єдиному реєстрі. Бюджетне відшкодування ПДВ: порядок отримання права на нього.

Тема 5. Акцизний податок

Порядок ліцензування та реєстрації платників акцизного податку. Вартість ліцензії на виробництво та / або реалізацію лікеро-горілчаних та тютюнових виробів. Облік та звітність з акцизного податку. Мінімальні оптово-роздрібні ціни на лікеро-горілчану продукцію. Максимальні роздрібні ціни на тютюнові вироби. Порядок складання та реєстрації акцизної накладної. Маркування підакцизних товарів.

Тема 6. Мито

Сутність мита та його види. Поняття та принципи визначення митної вартості товарів. Порядок обліку та сплати митних платежів. Порядок складання митної вантажної декларації.

Змістовий модуль 2. ПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Тема 7. Податок на прибуток підприємств

Об'єкт оподаткування. Доцільність коригування фінансового результату. Види податкових різниць в обліку податку на прибуток. Основні засоби та порядок їх амортизації в бухгалтерському та податковому обліку. Трансфертне ціноутворення та контрольовані операції. Принцип «вितягнутої руки».

Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб

Платники податку та податкові агенти. Облік єдиного соціального внеску у різних суб'єктів підприємництва. Право на податкову соціальну пільгу та його документальне підтвердження. Право на податкову знижку та його документальне підтвердження. Визначення податку на доходи фізичних осіб за різними об'єктами оподаткування. Документація, яку складають фізичні особи-підприємці та податкові агенти.

Тема 9. Інші прямі податки та збори в податковій системі України

Вимоги до обліку та звітності з екологічного податку. Вимоги до обліку та звітності з рентних платежів. Вимоги до обліку та звітності місцевих податків та зборів.

Тема 10. Альтернативні системи оподаткування в Україні

Доцільність та порядок переходу суб'єктів підприємництва на спрощену систему оподаткування в Україні. Документи, які оформлюються для переходу на спрощену систему оподаткування. Групи платників єдиного податку та вимоги до них. Облік доходів платниками єдиного податку. Ставки єдиного податку. Звітна документація з єдиного податку для фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських у формі: усних опитувань, експрес-контрольних робіт, поточних контрольних робіт, презентацій результатів власних досліджень, виступів з доповіддю.

модульний контроль, що проводиться у формі колоквиуму як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Оцінювання знань студента під час експрес-опитувань проводиться за такими критеріями:

- знання видів суб'єктів підприємництва;
- формулювання видів податків та їх елементів;
- характеристика видів та порядку проведення податкових перевірок;
- порядок переходу суб'єктів малого підприємництва на спрощену систему оподаткування.

Оцінювання знань студента під час семінарських та практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

- вміння складати документацію, пов'язану з постановкою на облік платників податків та зняття їх з обліку;
- складання скарги на дії контролюючих органів під час податкової перевірки;
- складання заяви про реєстрацію платниками ПДВ;
- визначення сум податкових зобов'язань за різними податками та зборами;
- застосування методів податкового обліку для визначення дати збільшення доходів та витрат;
- складання податкової документації (первинні документи, податкові реєстри, податкова звітність) за різними податками та зборами;
- обчислення сум податків суб'єктів малого підприємництва та звичайній та спрощеній системі оподаткування;
- вміння за допомогою норм Податкового кодексу України вирішувати евристичні, стереотипні та діагностичні завдання;

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: вміння за допомогою Податкового кодексу та нормативно правових актів вирішувати евристичні, стереотипні та діагностичні завдання.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового заліку. Завдання до заліку охоплюють програму дисципліни і передбачають визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей та складаються з:

стереотипного завдання – здатність формулювати порядок обліку платників податків, класифікацію податкових перевірок, підстави для проведення податкових перевірок, класифікацію податків та їх елементи; методи податкового обліку;

евристичного завдання – здатність за допомогою Податкового кодексу України та інших нормативно-правових актів формулювати відповіді на ситуаційні завдання в сфері оподаткування суб'єктів підприємництва;

діагностичного завдання – здатність за допомогою Податкового кодексу та інших нормативно-правових актів обчислювати суму податкових зобов'язань та складати первинну документацію, податкові реєстри та податкову звітність за різними податками та зборами.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля		Лекційні заняття	Практичні та семінарські заняття	Перевірка есе	Презентація	Ділова гра	Письмова контрольна робота	Усього	
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА НЕПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ	Тема 1. Поняття «підприємництво» та види суб'єктів підприємницької діяльності. Види суб'єктів підприємництва	1 тижд.		5		3		8	
	Тема 2. Загальні засади системи оподаткування в Україні	2 тижд.	3					3	
	Тема 3. Контролюючі органи в сфері оподаткування	3 тижд.							
	Тема 4. Податок на додану вартість	4 тижд.	3	5				8	
	Тема 5. Акцизний податок	5 тижд.	3	5				8	
	Тема 6. Мито	6 тижд.	3				15	18	
Змістовий модуль 2. ПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА	Тема 7. Податок на прибуток підприємств	7 тижд.	3	5		7		15	
	Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб	8 тижд.	3	5				8	
	Тема 9. Інші прямі податки та збори в податковій системі України	9 тижд.		5				5	
	Тема 10. Альтернативні системи оподаткування в Україні	10 тижд.	3			9	15	27	
Усього			21	25	5	9	10	30	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

Основна

1. Іванов Ю. Б. Податковий облік і звітність : підручник / Ю. Б. Іванов, В. В. Карпова, О. Є. Найдено. – К. : Знання, 2011. – 710 с.
2. Організація податкового процесу: навч. посіб. / О. Є. Найдено, К. В. Давискіба. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 268 с.
3. Податкове регулювання соціального розвитку: світовий досвід та тенденції в Україні : монографія / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, О. Є. Найдено та ін. ; за заг. ред. Ю. Б. Іванова. – Х. : ФОРМ-АЛЕКСАНДРОВА К. М. ; ВД "ІНЖЕК", 2012. – 496 с.
4. Налоговые льготы. Теория и практика применения: монография/ И. А. Майбуров, Ю. Б. Иванов, А. Е. Найдено. Под ред. И. А. Майбурова, Ю. Б. Иванова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2014. – 487 с.
5. Уклонение от уплаты налогов. Проблемы и решения : монография / И. А. Майбуров, Ю. Б. Иванов, А. Е. Найдено. / Под ред. И. А. Майбурова, А. П. Киреенко, Ю. Б. Иванова]. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2013. – 383 с.

Додаткова

6. Найдено О. Є. Вплив податкових пільг на результати діяльності підприємств / О. Є. Найдено, О. В. Торяник // Глобальні та національні проблеми економіки: №14. Грудень. 2016. – С. 833–836.
7. Найдено О. Є. Вплив регулятивного потенціалу податку на доходи фізичних осіб на соціальний захист населення / О. Є. Найдено, В. О. Логошенко // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2016. – №16. – С. 121–125
8. Найдено О. Є. Обґрунтування принципів оподаткування як основи зростання конкурентоспроможності економіки країни / О. Є. Найдено, А. О. Єніна-Березовська // Бізнес Інформ. – 2016. – №10. – С. 291–303.
9. Найдено О. Є. Обґрунтування цілей податкової політики держави / О. Є. Найдено // Економіка розвитку. – 2018. – № 2 (86). – С. 13–23.
10. Найдено О. Є. Основні аспекти становлення та розвитку митної справи України / О. Є. Найдено, А. О. Єніна, О. В. Костяна // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – №23. – С. 506 – 511.
11. Найдено О. Є. Реалізація принципу соціальної справедливості в оподаткуванні фізичних осіб / Л. П. Сідельникова, О. Є. Найдено // Економіка розвитку. – 2017. – № 2. – С. 86-96.
12. Tyschenko V. F. The customs policy of the state through the prism of incentives

and restrictions / V. F. Tyschenko, O. E. Naidenko, V. V. Karpova, O. I. Omelchenko // Financial and credit activity: problems of theory and practice. - 2018. - Vol. 3, No 26 (2018). - P. 256-267.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

13. Оподаткування суб'єктів підприємництва. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=2863>

14. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>

15. Офіційний сайт Державної податкової служби України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tax.gov.ua/>

16. Вісник. Офіційно про податки. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua>